

A close-up photograph of a red ladybug with black spots on a vibrant green leaf. The leaf's veins are clearly visible. Overlaid on the image are several abstract, flowing lines in shades of blue, green, and white, creating a sense of movement and organic form.

Kompostvejledning

- gode råd og vejledning
om kompost

ASSENS
FORSYNING

Hvad er kompost?

Kompost er nedbrudt haveaffald og grønt køkkenaffald, som når det er helt omsat, ligner porøs jord og dufter som muld.

Er kompostering noget for dig?

Har du en have – og kan du lide tanken om at bruge gratis kompost frem for kunstgødning?

Synes du, det kunne være rart at producere mindre dagrenovation og slippe for turene til genbrugsstationen med haveaffald?

Er du indstillet på at bruge nogle timer årligt på at tømme komposten og bringe den færdige kompost ud i havens bede?

Vil du gerne spare penge til gødning og alligevel forbedre jorden i din have?

..så er det en rigtig god idé at kompostere for dig – og for miljøet!

Omkring 30 % af husstandens affald kan omdannes til kompost.

Det betyder mindre affald i skraldespanden og dermed mindre affald, der skal transporteres af store lastbiler til forbrændingsanlægget. Når du hjemmekomposterer gør du dermed også en stor indsats for miljøet.

Hvilken type kompostbeholder?

Lukkede plastbeholdere, som kan købes i de fleste byggemarkeder er gode til grønt køkkenaffald og mindre mængder fint haveaffald.

Beholderne holder ræve og rotter ude.

Hvor skal beholderen stå?

Sæt beholderen, så den er nem at komme til, og så der ikke er for langt at gå. Der skal være god plads til at arbejde med komposten og til trillebør og evt. også huggeblok.

- Sæt helst beholderen på porøs, bar jord, så orm, mikroorganismer, insekter med videre kan komme op og ned gennem bunden, hvis der bliver for varmt, koldt, vådt eller tørt i beholderen.
- Lad være med at placere beholderen lige op ad terrassen eller under et vindue, der ofte står åbent - den kan lugte lidt, specielt i varmt vejr.

Hvad må komme i komposten?

- Fint haveaffald
- Smågrene (i en lukket beholder bør det kun være korte stykker - ca. 10 centimeter)
- Flis,
- Blade,
- Græs,
- Hækafklip,
- Ukrudt
- Nedfaldsfrugt.
- Alt "grønt" fra køkkenet
- Skræller
- Afskårne blomster og
- Potteplanter
- Kaffe- og tefiltre med indhold
- Kogt pasta,
- Ris
- Kartoffler
- Grøntsager
- Frugt
- Gødning og strøelse fra kaniner, høns og lignende (*dog ikke hunde og katte, da gødningen kan indeholde parasitter, som smitter mennesker*)
Gødning får komposteringen til at gå hurtigere, og strøelse er godt mellem vådt køkkenaffald.
- Nøddeskaller
- Køkkenrulle (uden farve og tryk)
- Æggebakker af pap
- Æggeskaller - knuste

Hvad må IKKE komme i?

- Kød
- Fisk
- Mælkeprodukter
- Brød
- Kagerester
- Skræller fra sprøjtede citroner, appelsiner og bananer (*Disse frugter er ofte overfladebehandlet, og mikroorganismene i komposten bryder sig ikke om pesticider og midler til overfladebehandling*).
- Kattegrus (*kan indeholde parasitter*)
- Syge planter
- Ukrudt med frø
- Aske fra brændeovnen (indeholder giftige tungmetaller)

Hvordan komposterer man?

Komposten skal have luft

Det er en god idé at begynde med at lægge et lag findelte kviste i bunden af beholderen - det giver en god luftgennemstrømning.

Kompostorme – som efterhånden vil komme af sig selv - er gode til at grave luftgange i komposten, men mangler der stadig luft til komposten, kan man tage noget ud for neden og lægge det op i toppen.

Man kan også iblande godt med flis eller grenaffald, eller man kan lufte komposten med en greb eller en beluftningsstok, som ofte fås som tilbehør til lukkede kompostbeholdere.

Komposten skal være fugtig - ikke tør eller drivvåd.

En tør kompost går i stå, og en meget våd kompost begynder at lugte.

De bakterier, svampe og smådyr, der skal lave arbejdet i komposten, kan bedst lide jævn fugtighed.

Vand komposten lidt, hvis den er for tør, og luft den, hvis den er for våd.

Komposten skal have forskelligt affald

For at få en nystartet beholder hurtigt i gang, er det en god idé at drysse en skovl-fuld god muld (eller kompost) i beholderen, når der ligger ca. 30 centimeter affald.

Mulden indeholder nyttige mikroorganismer og smådyr, som deltager i komposteringen.

Komposteringen går bedst, hvis der skiftevis ilægges tørt affald (grene, flis, strøelse og køkkenrulle med videre) og vådt affald (frugt og grønsagsrester, græsafklip med videre).

Kommer man for eksempel en stor portion græs i, kan det være en idé at blande det op med affaldet nedenunder.

Begræns fluerne

De små fluer kan ikke helt undgås - men det hjælper at sørge for, at komposten er blandet og ikke er for våd. Lad være med at lægge store bunker frugt i beholderen. Gæret frugt tiltrækker bananfluer. Bliver der for mange fluer, kan de holdes nede ved at lægge et tyndt lag jord eller 5 centimeter haveaffald øverst i beholderen.

Nedfaldsfrugt kan i stedet fordeles i bede og under hække, hvor de er til glæde for fugle og pindsvin og hurtigt bliver til god muld.

Vær ikke bange for rotter

Hvis bare man holder sig til kun at putte plantedele og vegetabilsk affald i komposten, tiltrækker den ikke rotter.

Hvordan bruger man komposten?

Hvis man har pladsmangel i sin kompostbeholder, kan man om efteråret bruge den halvt omsatte kompost som bunddække i havens bede.

Den frigiver så langsomt sin næring i takt med at de synlige plantedele i komposten bliver omsat.

Om foråret kan man blande op til en tredjedel kompost ind i det øverste jordlag, hvis man forårsgraver, inden man sår, eller man kan lægge kompost mellem planterne, når de er spiret. Men pas på ikke at lægge for tykt et lag kompost, så planterne og deres rødder bliver svedet.

Kompost er fyldt med gode næringsstoffer – det er derfor, det kan erstatte kunstgødning - men for meget næring gavner ikke planterne.

Kålplanter og porrer, som er næringselskende, kan tåle op til et par cm. kompost.

Man skal være opmærksom på, at kompost, der er fremstillet af overvejende køkkenaffald er mere næringsholdigt end kompost, der er fremstillet hovedsageligt af haveaffald.

Begge typer kompost er dog med til at tilføre jorden gavnlige mikroorganismer og humus – i modsætning til kunstgødning.